

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

7. ročník, školský rok 2014/15

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Dobu kamennú delíme na tri obdobia - staršiu, strednú a mladšiu. Uveďte odborné názvy, ktorými tieto obdobia pomenúvame.

2.* Na území Slovenska sa našlo viacero kostrových pozostatkov po predkoch človeka. Kostí ktorých dvoch zástupcov rodu Homo to boli?

3.* Vymenujte štyri typické veľké zvieratá (cicavce), ktoré žili v období starších štvrtohôr spolu s predkami človeka.

4.* Z uvedených možností vyberte správnu odpoveď, čo predstavovala v praveku soška venuše. Na korunovej minci akej hodnoty bola jedna praveká venuša zobrazená?

- a) model planéty
- b) model ženy
- c) model totemového zvierat'a

5.* Uvedené pojmy rozdeľte podľa toho, či sú typické pre staršiu dobu kamennú alebo pre mladšiu dobu kamennú. Do odpoved'ového hárku uveďte len poradové číslo.

- 1) používanie brúsených kamenných nástrojov
- 2) stavanie si dočasných príbytkov
- 3) lov a zber ako výhradný zdroj obživy
- 4) stavanie si dlhých veľkodomov
- 5) prvé prejavy umenia
- 6) výroba nádob z keramiky

6.* V nasledovnej vete nájdite dve chyby a opravte ich. Zvýraznené slovo a číslo sú správne a nie je možné ich opravovať.

Dobu **medenú**, ktorá trvala približne od **3 500** r. pred K. až po **1 500** r. pred K., nazývame odbornými pojmami chalkopyrit a eneolit.

7.* Zorad'te v správnom poradí, v akom začal človek používať uvedené materiály na výrobu nástrojov.

bronz, meď, kameň, železo

8.* Archeológovia našli na nálezisku bronzový šperk zo 14. storočia pred Kr. a nôž zo 16. storočia pred Kr.. Ktorý z nálezov je starší?

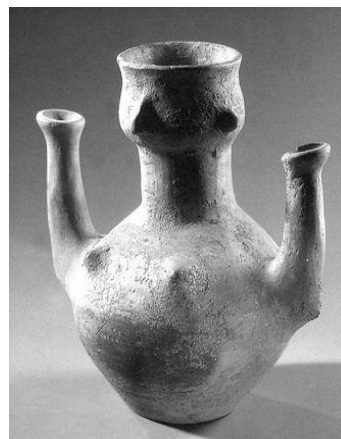
9.* Vysvetlite pojem popolnicové polia.

10.* K rokom uvedeným v odpoveďovom hárku doplňte správnu dobu z obdobia praveku na našom území.

11.* Prirad'te zobrazené archeologické nálezy k správnej lokalite, kde sa našli. Do odpoveďového hárku zapíšte len správne dvojice čísel a písmen.



1



2



3



4

a) Svodín

b) Bratislava

c) Nižná Myšľa

d) Chorvátsky Grob

12.* Čo sa nachádza na tejto fotografii? S ktorým regiónom Slovenska sa spája najslávnejší nález tohto druhu predmetu?



13.* Vytvorte správne dvojice z uvedených pojmov. Do odpovedového hárku zapíšte len správnu kombináciu písmena a čísla.

- | | |
|----------------------|-------------------|
| a) Nitriansky Hrádok | 1) praveké kresby |
| b) Svodín | 2) pohrebisko |
| c) Myšia hôrka | 3) venuša |
| d) Domica | 4) kamenné múry |
| e) Radzovce | 5) rondel |

14.* V osemšmerovke nájdite štyri slová súvisiace s Keltmi na našom území.

W	I	U	V	B	K	E	L
N	O	N	N	O	S	S	O
Q	A	P	R	G	U	I	L
I	C	Y	P	U	D	A	M
D	G	C	U	I	Z	B	N
R	A	S	U	T	D	Y	M
A	C	R	H	F	J	U	K
B	D	P	I	E	C	T	M

15.* Prečítajte si uvedený text a opravte v ňom päť chýb. Zvýraznené slovo a čísla sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. Do odpovedového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie.

*Rímsky spolucisár **Marcus** Antonius, vládnucci v rokoch **161** – **180** po Kr., viedol rímske légie do boja proti Narkomanom a Kvádom, čo boli keltské kmene žijúce na území dnešného Slovenska a Česka. Počas svojej výpravy na brehu rieky Váh písal svoje filozofické úvahy.*

16. Predkovia Slovákov si aj po príchode do Karpatskej kotliny zachovali svoj spôsob života. Vytvorte správne dvojice so slov z ich života a ich vysvetlení.

- | | |
|--------------|---|
| a) veča | 1) pod povrch terénu zahĺbené drevené obydlie |
| b) zemnica | 2) získavanie medu lesných včiel |
| c) brtníctvo | 3) zhromaždenie všetkých slobodných mužov kmeňa |

17. Prečítajte si úryvok z historického dokumentu a doplňte chýbajúce slová označené veľkými písmenami. Ako sa nazýva tento historický dokument?

Ked' Slovania s vojskom zaútočili proti ...A..., kupec menomB..., národnosťou....C....., postupoval s nimi vo vojsku.

18. Uvedte v správnom poradí všetkých vládcov Veľkej Moravy. Ktorý z nich vládol najdlhšie?

19. V roku 2013 si celé Slovensko i okolité krajiny pripomínali 1150. výročie istej významnej udalosti. O akú udalosť išlo?

20. K významným postavám zo začiatkov Uhorského štátu priradiť správnu charakteristiku. Správne kombinácie čísla a písmena zapíšte do odpovedového hárku.

- | | |
|-----------|---|
| A) Gejza | 1) veľmož slovanského pôvodu, ktorý pomáhal potlačiť pohanské povstanie |
| B) Kopán | 2) jeho pôvodné meno bolo Vajk |
| C) Štefan | 3) maďarské veľkoknieža, ktoré zomrelo v roku 997 |
| D) Poznan | 4) arpádovec, ktorý sa usiloval získať vládu nad uhorským štátom |

21. Tradícia Nitrianskeho kniežactva sa udržala aj po páde Veľkej Moravy a rovnako tomu tak bolo aj po vzniku Uhorského štátu, kedy si udržalo istú mieru vlastnej správy a prví uhorskí panovníci ju rešpektovali a využívali.

- a) Pod akým názvom poznáme Nitriansko z obdobia 10. a najmä 11. storočia?
- b) Vymenujte aspoň troch vládcov v Nitre z rodu Arpádovcov.
- c) V ktorom roku a ktorý kráľ zrušil samostatné postavenie Nitrianska?

22. V nasledujúcej vete nájdite a opravte päť chýb. Hrubo vyznačené slová sú správne a nie je možné ich opravovať.

*Medzi **najstaršie** zachované písomné pramene z nášho územia patrí Nitriansky breviár z prelomu 10. a 11. storočia, ktorý vznikol v **benediktínskom kláštore** v Diakovciach a tzv. Zovorská listina z roku 1114.*

23. Prečítajte si úryvok z dobovej listiny a odpovedzte na nasledujúce otázky.

A nech aj Vaša Svätosť vie, že po návrate do Uhorska sme našli nie Uhorsko, ale zúboženú a rozvrátenú krajinu s rozkradnutými kráľovskými príjmami, takže ani za najbližších 15 rokov nedokážeme splatiť naše dlhy, do ktorých sme sa dostali kvôli našej svätej púti, ale ani prinavrátiť naše kráľovstvo do niekdajšieho stavu.

- a) Uvedte meno uhorského kráľa, ktorý napísal pápežovi tento list.
- b) V ktorom roku sa uskutočnila spomínaná „svätá púť“ - križiacka výprava?
- c) Ako hodnotí historiografia vládu tohto kráľa? Pozitívne alebo negatívne?

24. Pre stredovek je typické budovanie kamenných hradov na vyvýšených miestach. Nebolo tomu tak vždy, najprv sa stavali opevnenia z dreva a zeminy. Zlom nastal až v súvislosti z jednou z najtragickejších udalostí v našich dejinách.

- a) O akú udalosť išlo?
- b) Vymenujte tri hrady na území Slovenska, ktoré boli postavené z kameňa ešte pred touto udalosťou.
- c) Časť ktorého z týchto hradov je na pripojenej fotografii?



25. Prečítajte si ukážku z umeleckého diela a odpovedzte na nasledujúce otázky.

*Martinko! máš už moju prísahu,
máš s ňou všetko, čo si žiadal;
ohľadov bočných nemalú váhu
duch tvoj mladistvý prevládal:
ty dieťa a kvet mojej milosti,
tvoj lós na tvojej zrie zmužilosti,
môj si ty, chlape! sem ruku!
Za slávu moju, za vence tvoje
poletíš so mnou v posvätné boje
v mojom strašnom Čiernom pluku!*

- a) Uveďte meno, pod ktorým je známy uhorský kráľ, ktorý naverboval Martina do svojho Čierneho pluku.
- b) Z ktorého šľachtického rodu pochádzal tento kráľ?
- c) Tento kráľ založil v Bratislave aj významnú vzdelávaciu inštitúciu. Uveďte jej meno.
- d) Stal sa po jeho smrti uhorským kráľom jeho syn?